

## ŞEYHMUS DİKEN

1954'te Diyarbakır Suriçi'nin Alipaşa Mahallesi'nde doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Diyarbakır'da okudu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset ve İdari Bilimler Bölümü'nü bitirdikten sonra, üç yıl mülki idare amirliğinin ardından 12 Eylül Askeri Darbesi mağduru olarak memuriyet hayatı sona erdi.

Türkiye Yazarlar Sendikası üyesi ve Uluslararası PEN Yazarlar Örgütü Türkiye Merkezi'nin Diyarbakır temsilcisidir. Çok sayıda sivil toplum kuruluşunda yönetici, danışma kurulu üyesi, temsilci olarak yer almaktadır. Çok sayıda derleme kitapta öyküleri, denemeleri, araştırma-inceleme metinleri yayımlandı. Kitapları Fransızca, İngilizce, Almanca, Bulgarca ile Kürtçenin Kurmancî ve Sorani lehçelerine çevrildi. 13 şiiri Udi Yervant tarafından bestelenip albüm olarak yayımlandı. "Diyarbakır Hikâyeleri" adlı oyunu İmgesel Düşler Tiyatro Topluluğu tarafından sahnelendi.

*BirGün* gazetesinde 12 yıl boyunca köşe yazdı. *Tıgır Haber*, *Bianet* ve *Kültür Servisi* sitelerinde yazmaya devam ediyor.

### Yayımlanmış Eserleri:

*Kürdilihicazkâr Metinler* (Doruk, 1997), *Güneydoğu'da Sivil Hayat* (Metis, 2001), *Sırrını Surlarına Fısıldayan Şehir: Diyarbakır* (İletişim, 2002), *Diyarbakır Diyarım Yitirmişem Yanarım* (İletişim, 2003), *Tango ve Diyarbakır* (Lis, 2004), *İsyan Sürgünleri* (İletişim, 2005), *Türkiye'de Sivil Toplum ve Demokrasi* (Dipnot, 2005), *Amidalılar: Sürgündeki Diyarbakırlılar* (İletişim, 2007), *Taşlar Şahit* (Lis, 2008), *Zevalsız Ömrün Sürgünü Mehmed Uzun* (Lis, 2009), *Bir Kürdün AKP Okumaları* (Evensel, 2009), *Diyarbakır El Sallıyor* (Lis, 2011), *Gittiler İşte* (Aras, 2011), *Bir İnsan Hakları Delisi Rıdvan Kızgın* (Dipnot, 2012), "Ula Fille Hoş Geldin" (İletişim, 2012), *ŞehrAmed* (Heyamola, 2014), *Amida Ana* (Can, 2014), *Kürdistan'da Sivil Toplum* (Nurcan Baysal ile birlikte) (İletişim, 2015), *Memleket Ahvali* (Dipnot, 2016).

## u s u l g e r e ğ i

Şeyhmus Diken'in ilk kitabı *Kürdilihicazkâr Metinler*'in (Doruk, 1997) yayınlanmasının üzerinden 20 yıl geçti. Aras Yayıncılık tarafından 2011'de yayınlanan *Gittiler İşte* kitabına "bir cevap" olarak yazılmak istenen bu kitap ise *Bianet ve Kültür Servisi*'nde çeşitli tarihlerde yayımlanmış makaleleri yazarın yeniden kaleme almasıyla oluştu. *Ahım Var Diyarbakır*, "kendi Diyarbakır'ını" merkeze alan ve yerelin evrensele çağrısını taşıyan Şeyhmus Diken'in yazarlık serüveninin 20. yılında yayımlanan 20. kitabıdır.

Türkçe yazımda Ömer Asım Aksoy'un *Ana Yazım Kılavuzu* (Epsilon Yay.) temel alındı, Necmiye Alpay'ın *Türkçe Sorunları Kılavuzu*'ndan (Metis Yay.) yardımcı kaynak olarak yararlanıldı.

y a y ı n c ı n ı n n o t u

**AHİM VAR  
DİYARBAKIR**

Aras Yayıncılık  
İstiklal Caddesi, Hıdivyal Palas 231/Z  
34430 Tünel, Beyoğlu-İstanbul  
Tel: (0212) 252 65 18 - 243 06 02  
Fax: (0212) 252 65 19  
info@arasyayincilik.com  
www.arasyayincilik.com  
Sertifika No: 10728

---

ARAS - UUUU 199

---

Ahım Var Diyarbakır  
Şeyhmus Diken

Yayına Hazırlayan  
Onur Koçyiğit

Kapak Tasarımı  
Aret Gıcır

Kapak Fotoğrafi  
Berge Arabian

“Hasret: Bir Yolculuk Hikâyesi”, Sur, 2014

© Aras Yayıncılık, 2017  
ISBN 9786052100103

Baskı ve Cilt

Sena Ofset, 2. Matbaacılar Sitesi 4NB7-9-11 Topkapı-İstanbul  
Tel: (0212) 613 38 46 / Sertifika No: 12064

Birinci Baskı: Kasım 2017, İstanbul  
İkinci Baskı: Aralık 2017, İstanbul

AHİM VAR  
DİYARBAKIR

ŞEYHMUS DİKEN



# İçindekiler

Bazalt Yel Cumhuriyetle Yüzleşince .....	17	Surp Giragos'a 100. Yıl Ödülü .....	147
Çarşıya Şewiti .....	24	Soyu Kitale Uğramışlardan Özür Dilemek .....	151
Bitlisli Saroyan'ın Ruhu .....	33	<i>Mala Minê</i> Tuncer! .....	155
Soykırımdan Geriye Kalan: Kaval ve Hübre Çarşaf .....	41	<i>Ez Hrant'ım Axparişig!</i> .....	159
Halfeti Gülü .....	48	Dinlerin Kadim Coğrafyası ....	163
Doksan Dokuza Nar Tanesinin Söyledikleridir ....	57	Geldiler İşte! .....	168
Geldiler İşte <i>Xalê</i> Anto! .....	60	Bir Bayram: Akitu .....	174
Üç Kök Sürgün Hercai .....	64	Dilsiz Süryani, Nasra Şimmeshindi .....	178
<i>Unutkan Ayna'daki</i> Suretimiz ..70		Büyük Yasını Yalnız Yaşayan Şehir .....	183
Dildilianların Tarihe Bıraktıkları .....	75	Dersim'in Dêr'i ya da Keşiş'in Torunları .....	187
"Kaymakam Ermeni'ydi, Öldürdüler" .....	78	Dağın Ardındaki "Sır" Aşikâr Olunca .....	191
Samo'nun Bize Kalan Hazinesi'i .....	87	<i>Tertele'den Arevik'e</i> .....	195
Geleceği Ağıtlarla Karşılayanların Filmi .....	94	<i>Yezda</i> ve Ezidi Kürtler .....	198
Kefenleri Ak Libaşlılar: Ezidiler .....	97	Adları Kaçakçıya Çıkanların Mezarında .....	201
Kurşunlu Camii'yi "Kurşunlamak" .....	102	Dört Ayaklıyı Ayağından "Vurmuşlar" .....	205
Kentin Hafızası Kafataslarıyla Dillendirken .....	109	Papazın Kurtaramadıkları .....	209
<i>Mer YANerî Çimnats!</i> .....	115	Dünya Aynı Dünya, İnsanlar Değişti .....	215
Sarnisli Avedis .....	118	Taşın Kuyum Ustası .....	220
Bayzar Baco da Gitti İşte! .....	123	Sekiz Köşe Kasketin Hikmeti .....	225
İsa'nın Son Kuşu da Uçtu .....	127	"Altınların Değil, Atalarımın Peşindeyim" .....	231
<i>Sedsalîya Dudeng...</i> .....	133	Dağkapı Meydanı'nda Bir "Doşo" .....	238
Son Sakinlerden Biri Daha Göçerken .....	136	Diyarbakir Rakısı ve Hayik'in Meyhanesi .....	249
Kaderimse Çekerem, Zulümse Neden? .....	138	Dizin .....	262
<i>Solgun Sarı'nın</i> Manastırı .....	143		

SUNUŞ YERİNE  
**Yüz Yıllık Ahın Tekerrürü**

Bir yanım çığ tutar kafkas ufkudur  
Bir yanım seccade acem mülküdür  
Ahmed Arif

2015 ve sonrası, sanki şairin dizeleriyle aynı kabilden bir zaman. İnsanın ömür eylediği yıllar içinde her demin, her günün, her ayın ayrı yaşanmışlığı olsa da 2015 ve sonrası... Benim için zaman sanki birbirine zıt iki büyük parçaya, iki dilime ayrılmış gibi oldu. Haziran'a kadarki bölümü, umudun hayli yoğun olduğu aylar. Sonrası ise umutların, iyiye ve güzele dair bütün yakın hayallerin çok sonraya ertelendiği aylar oldu.

7 Haziran seçimlerine ve sonrasındaki sürece dair umut, toplumda genel olarak olumlu bir hava yaratmıştı. Bu süreç boyunca, HDP'nin 5 Haziran'daki mitinginde yaşananları dışarıda bırakırsak, toplum yine de umudunu diri tuttu. 7 Haziran'daki seçimlerle birlikte 13 yıllık AKP iktidarının, istediği sonucu alamaması nedeniyle "Bir dur, bir düşün ve sonuçlardan ders çıkar, ona göre karar ver" düsturuyla hareket edeceği beklentisi vardı.

Elbette öyle olmadı. Bu yaygın kanının aksine hızlı bir kararlar toplumu "şiddet sarmalı"na yönlendirme sürecine girildi. Muktedir tarafından merkezi bir kararlar uygulamaya sokulan şiddet, büyük ölçüde Kürt coğrafyasında olmak üzere hayata geçirildi.

İki büyük terör saldırısı, şiddetin boyutlarının tetikleyicisi oldu. Suruç (20 Temmuz 2015) ve Ankara’da patlayan bombalar (10 Ekim 2015), yaklaşan daha başka felaketlerin habercileriydi adeta. Ve sonbaharla birlikte YDG-H’li gençlerin “hendek”leri gerekçe gösterilerek, sokağa çıkma yasakları üzerinden bir “toplu kırım” döneminin başlangıcı ülkeye beyan edildi. 2015’in son gününe, hatta son saatine kadar bu zulmet en üst düzeyde sürdü. Savaşın hayatı öldürmesinin olanca çıplaklığıyla hem de.

Binlerce yıllık minareler, camiler, evler, sokaklar yıkma kurban verildi, herkes bu felaketten bir şekilde nasibini aldı. Daha doğmamış bebeler, en gencinden en yaşlısına koca bir kent, sokak ortasında kalmış ya da buzdolabına hapsolmuş ölüleriyle dünya kamuoyunun gündemine oturdu. 2015’in ikinci yarısı işte böyle geçti.

2015 aynı zamanda, geçtiğimiz yüzyıl yaşanmış bir soykırımın da yüzüncü yılıydı. Yüz yıl evvel Ermeni halkı bir “büyük felaket”e topyekûn kurban gitmişti. Yüz yıl sonra, sanki tarih yeniden bir fotoğraf karesine sığdırılmıştı.

Sokağa çıkma yasaklarına verilen günübürlük aralardaki görüntüleri gözlemlerken yüz yıl öncesini düşündüm. Cizre ve Diyarbakır. Sur içinden insanlar can havliyle taşıyabilecekleri kadar yükü göçüyorlardı. Arkalarında bıraktıkları hayat ve önlerinde uçsuz bucaksız belirsizlik...

2015’i bu ruh hâliyle yolculadık. 2016 baharında Newroz’dan bir gün sonra kadim Suriçi’nin kalbi sayılan, tarihi İçkale’nin yanı başında beş asırlık Kanuni Kitabesi’nin çapraz köşesinde Kurşunlu Camii’ye inen yolun ağzında üzeri tank paletlerince ezilip deve hörgücüne döndürülmüş köy yolu hâlindeki toprak yığınının üzerine iki arkadaşı ile birlikte bağdaş kurup oturmuş bir kadın gör-



düm. Polisler bu kez kendileri barikat kurmuş, Kurşunlu Camii tarafına “geçiş yasak” diyorlardı. Mecburen geri döndüm. Kadın, cevabını bildiği soruyu Kürtçe sordu; “Bırakmadılar, değil mi?” “Evet” dedim. Sonra ben sordum: “Hayırdır, ne oturmuşsunuz, neyi bekliyorsunuz?” İçime işleyen bir cevap verdi: “Evim hemen Kurşunlu Camii’nin oralardaydı. Sokağa çıkma yasağı başladıktan bir süre sonra ben de diğer komşularım gibi kaçarak çıktım evimden. Bağlar’da bir ev tuttuk. Elde yok, avuçta yok. Bir umut diye sokağa çıkma yasağının kalktığını söyledikleri günden beri her gün Bağlar’dan buraya yayan geliyor ve tam da burada oturuyorum. Sabahtan akşama kadar o taraftan, evlerimizin yıkıntılarında geriye kalan molozları taşıyan kamyonları seyrediyorum. Acaba benim evimden de bir parça bir şeyler var mıdır o kamyonların üzerinde diye!”

Dolmuştum, dokunsalar ağlayacaktım, fazla kalamadım, yanındaki diğer kadının söyledikleri etkisiz kalmıştı. Onun sokağın girişindeki evini de karakol yapmışlar meğer! Gelip uzaktan evinin penceresine bakıyor ve “Allah’a şükür, en azından yıkılmamış” demekle yetiniyordu.

Yol boyu Gazi Caddesi’nde kendimle haşrolarak Gâvur Mahallesi’nin girişi Balıkçılarbaşı’na gelmiştim. Sokağın başında bir grup birikmiş, hemen yirmi metre kadar aşağıda önde, polis bariyeri arkasında sinema perdesi gibi yukarıdan aşağıya sarkıtılmış kirli beyaz brandaya bakıyorlardı. Beyaz bezin üzerinden ayağından kurşunlanmış Dört Ayaklı Minare’nin şerefesi ile minarenin aşağı doğru az bir bölümü görünüyordu.

Sokağın girişindeki bankta yaşı kemale ermiş iki adam oturuyordu. Birini tanıdım. Yasaksız hâl dönemlerinde

sıkça indiğim Xançepek'te küçük bir bakkal dükkânı sahibi ve adını ancak kendi söylediğinde yeniden hatırladığım *Xalê* Ali'ydi. İğnesi takılı kalmış eski zamanlardan kalma taş plak gibi döne döne tekrarlıyordu. Ama Kürtçe. “Yaşım 88, yetmiş yıldır bu mahallenin sakiniyim. Üç aydır evim, dükkânım ne halde bilmiyorum. Bırakmıyorlar da! Onları Allah'a havale ediyorum. Başka da yapacağım bir şey yok! Elimden ne gelir ki? Bu sözleri de söylemesem hırsımdan patlayacağım. Büyüklerimden biliyorum. Şeyh Said Kıyamı'nda da aynısını yapmışlar.”

Yanında oturan ve başı sarıklı, muhtemelen kendisiyle yaşıt, adını sormadığım arkadaşı yerinden kalkıp polis barikatına doğru bir başına yürüdü. Vakit öğlen saatleriydi. Barikatla beyaz branda arasına geçti. Eşzamanlı olarak öte taraftan polis gelip durdurdu. “Buraya kadar, geçemezsin, yasak” dedi. İkna edemedi polisi, oysa bıraksaydı Şeyh Mutahhar Camii-Dört Ayaklı Minare'ye gidecek, orada öğlen namazını kılıp geri dönecekti. Başını önüne eğip döndü, suskun vaziyette ellerini gök kubbeye açıp mırıldandı. Dediğini ne duydum ne de anladım. Sadece dudaklarının kıpırdadığını gördüm.

Yüzümü Mardinkapı'ya çevirdim. Balıkçılarbaşı'ndan sonra Mardinkapı'ya kadar olan cadde berbat haldeydi. Stabilize yola dönmüştü cadde. Soldaki Green Park (Eski Klas) Otel'inin en üst katından koca bir Türk bayrağı aşağı doğru sarkıtılmış, esen rüzgârda varlığını hissettiriyordu. En üst katın, boydan boya restoran bölümünün orta pencereleri kum torbalarıyla polisin mevzisine dönüştürmüştü. Karşı kaldırımdan oraya baka baka yürüdüm.

Deve Hamamı'nın köşesinde her yıl bana Derik'in *xilxalli* (kıvırcık) yeşil zeytininden getiren emekli bankacı

ve uzun zamandan beri zeytincilik ve zeytinyağı imalatçılığı yapan Tahsin'le karşılaştım. İçi, yüreği yansa da her şeye rağmen hüzün tebessümüyle konuşmaya başladık. “İşyeri, imalathane, ev dediğin nedir ki! Varsın yıkınsınlar, yıkılsın. Çalışır, birkaç yılda belini doğrultur, yine düze çıkar yaparsın. Ya kırılan kalpler! Kalbimizi kırdılar abê!” dedi. Sustum. Çay içmeyi teklif etti, sonra deyip ayrıldım.

Kadim zamanlardan kalma, babamın, dedemin de oturup çayından demlendiği Abbas'ın (Kahvesi) Parkı'nda mola verdim. Çayı getiren kahveci Fesih gömleğini tutup “Bununla çıktım. Evim karşı binada ama girişi sokağın içinden olduğu için bırakmıyorlar” dedi.

Karşıdaki sokağın başında, kaldırım üzerinde üzeri mavi brandayla kaplı, bacası tüten seyyar polis karakolunun hemen üzerindeki tabelada da Divan Oteli yazıyordu. Bu yasaklı hâlin öncesinde sokağa girip sağa kıvrılarak yirmi metre yürüdüğünüzde Davut Ökütçü Çocuk Kütüphanesi'ne ulaşırdınız. Davut ağabeyin sürekli sormasına rağmen kütüphane ne haldeydi bilmiyorduk. Dışarıdan bakıldığında duvarları, pencereleri, tabelası bile kurşun yağmuruna tutulup harap olmuş Divan Oteli'ni görünce, insan diğerlerini düşünmek bile istemiyordu.

Seyyar Polis Karakolu'nun hemen yanı başındaki en fazla on metrekarelik dükkânın camındaki “Altın Makas Erkek Kuaförü & Güzellik Salonu” yazısı yaldızlı sarı bir boyayla yazılmıştı. Önü savaştan artakalan yükü doluydu.

Dönüş yolunda tarihi kendinden zeyl Demirciler Çarşısı'na girdim. Tabelalar yerinde durmuş bana bakıyordu. Dördünü aynı kareye kattım. Baharatçı Kör Yusuf, Bağdat Palas, Rojin Kafe ve Sülükçü... Baharatçı Kör Yusuf, üç ay aradan sonra yeniden işe başlamak için hazırlık yapıyor-



Savaşın mağdurlarından  
Altın Makas Erkek Kuaförü & Güzellik Salonu.



Sokağa çıkma yasağı günlerinde,  
tarihi Demirciler Çarşısı'nın girişi.



Hancı Sebro'nun mekânında  
"T.C." yazılması, Sütlü Han.



Haoma Kitabevi'nin güvenlik güçleri tarafından  
talan edilmiş hâli, Sütlü Han.

du. Daha önce Gazi Caddesi üzerinde olan Keldani Kör Yusuf'un baharatçı ve nalbur dükkânı yol genişletme çalışmasında yıkılınca Demirciler Çarşısı'nın içine taşınmış ve haylidir Seyyaf Onur ve ailesi tarafından işletilen kadim bir mekân.

Bağdat Palas, önceleri seçkin, sonraları han odası edasında kimlere mekân olmamış ki! Adını resmiyete inat sürdürmekte kararlı görünüyor. Eskiden Dağkapı'dan Mardinkapı'ya kadar uzanan caddenin adı Bağdat Caddesi'ymiş. Cumhuriyetle birlikte her şehirde adı Gazi, Atatürk, Zübeyde Hanım gibi adlarla anılan mekânların yaygınlaşmasıyla Bağdat Caddesi de Gazi Caddesi oluvermiş, otelin adı kalmış geriye caddenin adından yadigâr.

Rojin Kafe, kırılan dökülen camlarını hâlâ yenilememiş, öylece duruyordu. Sülükçü Mustafa'ya selam verip Sülüklü Han'a girecekken kapının yanı başında Kuşbaz Tarık ve kardeşi Abdülkadir'le karşılaştım. Üstat Mıgırđıç Margosyan'ın dayısı Demirci Xaço'dan sanatı el alıp sürdüren iki usta da epey dertliyidiler. Yeniden göğ ekini biçecek tırpan işliyordu kalfaları. Sordum Tarık'a. "İşyeri yeniden rayına oturur da benim kuşlarım, güvercinlerim vardı Fatih Paşa Mahallesi'ndeki eski evimde. Onlar acaba ne oldu, bilmiyorum. Birileri dedi ki, kuşlara ilgi gösteren bir emniyet müdür muavini varmış. Kuşların çoğunu götürüp çiftlik gibi bir yerde korumaya almış. Ona gideceğim ve eğer doğruysa güvercinlerimi isteyeceğim."

Sülüklü Han'ın demir kapısını aralayıp girdiğimde "Han Kolektifi" elbirliğiyle temizlik yapıyorlardı. "Üç gündür uğraşıyoruz, burayı karargâh yapmışlar. Yiyip içip çöplerini orta yerde öylece bırakıp gitmişler. Üç traktör dolusu çöp çıktı buradan." Hancı Sebro'nun bazalt işçili-

ğın harika örneği mekânının duvarına da kırmızı boya ile “T.C.” yazmışlardı. “Onu silmeyeceğiz. Bugünlerin hatırası olarak o duvarda öylece kalacak” dediler. Hanın bodrum katındaki Gul’ın mekânı-sığınağı Haoma Kitabevi’ne girdim. İçim ezildi. Kitaplar yerlere saçılmış, berbat haldeydi. Çıkış tarafında yer alan, beş dilde yazılmış kısa han tarihine ne hikmetse dokunulmamıştı, sebebini sordum, “Anlamamışlardır” dediler.

Son uğrak yerim Süryani İbo’nun eviydi. Şükür ki evde hasar yokmuş. Kendisi ve dostları için her yıl ezdiği şarabı, sokağın kanalizasyonu taşınca dökülüp heba olmuştu. “Olan şaraba olsun. Ya giden onca can...” demekle yetindi.

Şimdi böyle taammüden cinayete kurban gitmiş bir şehir serencamıyla hemhâliz. Kamulaştırma, hem de en “acil”inden bir “devletleştirme politikası”yla karşı karşıya Sur ve Suriçi dediğimiz Diyarbakir. Aklın “kötümserliği” piçliği, puşluğu ile insan iradesinin iyimserliği üzerinden ruh hâlini yaşıyor tümüyle kent. Madunla, alta kalanla konuşup dinlemeyi kendine yediremeyen, aksine ezmeyi, kırmayı, dökmeyi sonra da “Bak ben yeniden, daha güzeli ni yapacağım, göreceksin” demeyi marifet sayan bir muktedirle karşı karşıya şehir...

En zor zamanlarda, en ağır bazalt “nahit taşlar”la inşa edilmiş yurdundan ses olup el veriyor Diyarbakir. Aynı göğün gezginleri kentin yarasına merhem olmak derdinde. İnsan tekinin bütün kötülöklere inat gökyüzündeki yıldızların tozunun iyimserliğiyle harmanlandığını biliyor suskunların dilini iyi bilen bu şehrin sakinleri.

Şimdi şair Birhan Keskin’in kelimınca şöyle diyor şehir:<sup>1</sup>

“Taşta saklandım ben yıllarca taşta  
Bu yüzden anlamıyorsun öfkem nasıl sert”

Ve ekliyor: Sur inattır, inatsa murat, muradımız elbette geleceğimiz, başka yolu yok.

Ve bir daha ekliyor: Sur kaderimizdir, kaderimizse alın yazımız, budur ol hikâyat...

\*

Elinizde tuttuğunuz kitabı, “Geldiler İşte” başlığıyla sunarak, 2011’de yayınlanan ve Diyarbakırlı Ermenilerin, Süryanilerin, Keldanilerin memleketlerinden ayrılmak zorunda kalışlarının hikâyelerini anlattığım kitabım *Gittiler İşte*’ye bir cevap, bir karşılık olarak yazmak istiyordum. Ama o başlık altında olmadı, olamadı çünkü o insanlar ne yazık ki gelemediler. Aslında kitabı Aras Yayıncılık’a iki yıl evvel yollayacaktım. Fakat felaketlerin ardı arkası kesilmeyince, son rötuşlarını yapıp kitabı yollamaya içim elvermedi. Her defasında erteledim. Sonra başka yeni yazılar yazıldı, olanca duygusal hâl ve ahvalle.

Şimdi ulaştım olacak okuruna...

Şeyhmus Diken

Nisan 2017, Diyarbakır

<sup>1</sup> Birhan Keskin, *Fakir Kene*, Metis Kitap, İstanbul, 2016.



## Bazalt Yel Cumhuriyetle Yüzleşince

Size doğu diyarından, doğunun gizemli dünyasından, eski zaman imbiklerinde demlenmiş devirlerden kalma mey kâsesinde, bir yudum içki tadında kelam etmeye karar verdim. Eski ve kadim yapraklarda ve batıdan doğuya gelen bir tarihçinin kayıt altına aldıklarından, *Onbinlerin Dönüşü*'nde “Kardukların Ülkesi” demişler ya, yani Kürdistan...

Binlerce yıldan bu yana Kürt halkı, adı Kürdistan olan ve Ortadoğu coğrafyasında Mezopotamya adı verilen, kutsal kitaplarda bahsedilen nehirlerden Dicle ile Fırat'ın arasında kalan dağlarda, ovalarda yaşamış. Sonra, siz deyin ki yaklaşık bin yıl evvel, Türkler yaşadıkları mekânların verimsizliği ve çoraklaşması yüzünden yeni yerler arama gayretiyle şimdiki Türkiye coğrafyası sınırlarının doğusundan, benim coğrafyama girivermişler. 20. yüzyılın başına kadar adına Osmanlı İmparatorluğu denilen ve ömrü 600 yıldan fazla süren bir büyük devletin tebaası olarak Türkler dahil diğer halklarla birlikte yaşamışlar. Sonra Türki-